

BEPILLANTÁS DR. HERGENRÖDER MIKLÓS FÉNYKÉPALBUMAIBA
Kiegészítések az életrajzhoz

Hergenröder Miklós (1922-1990) pap-karnagy életrajzához² az emlékét kegyelettel ápoló család több fényképet is küldött. A pályakép megjelenése után alakult ki az a bizalmi helyzet, amelyben az egész albumot átengedték digitalizálásra. Időközben előkerült egy idős rokon által őrzött másik album is, amely szintén a teljes életutat átfogó, az előzőnél is gazdagabb gyűjtemény. Utóbbi nemcsak képeket tartalmaz, hanem leveleket, kottákat, műsorlapokat és újságkivágásokat is. E közlemény célja, hogy a tavaly megjelent életrajzot illusztrálja, ill. több ponton kiegészítse.

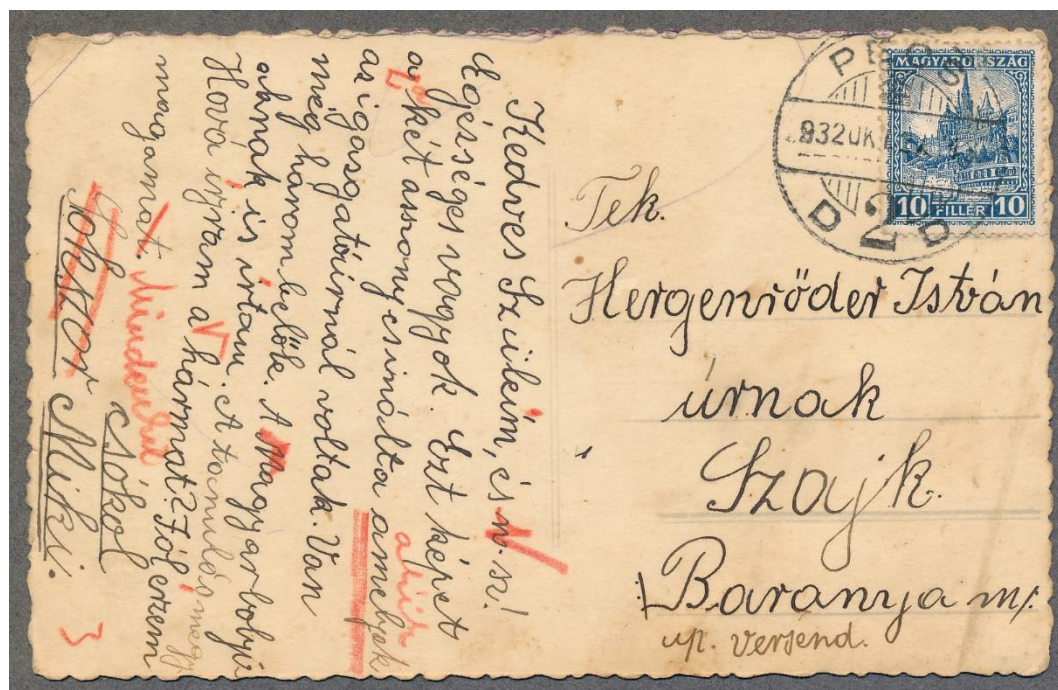
Hergenröder Miklós (a kép bal szélén) szüleivel és testvéreivel Szajkon

A Pécsi Székesegyházi Énekiskola működésének rendje csak a téli és a nyári szünetben tette lehetővé a tanulók számára a hazautazást. A gyerekek időről időre levél útján adtak hírt

¹ Onhausz Miklós (1982) történész, a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasa. A tanulmány az MMA 2022-2025. évi Művészeti Ösztöndíjprogramjának támogatásával készült.

² Onhausz Miklós: „Engem az Úr ragadott el magához” 100 éve született Dr. Hergenröder Miklós székesegyházi karnagy. In: Parlando 2022/6.

magukról. Bár az 1930-as évek második felében több, az Énekiskolát, ill. az énekiskolásokat ábrázoló képeslap is készült,³ az elmúlt tizenöt évben nem sikerült fellelni olyan futott (postára adott) lapot, amelyet énekiskolás gyermek írt. Így különös értékkel bír a csoportkép, amelyet képeslapként használva Hergenröder Miklós küldött családjának. A postai bélyegző dátuma jól olvasható: 1932. október 27. Tehát a fotó az 1932/33. tanév növendékeit ábrázolja, s a szövegből kiderül, hogy Lajos Gyula igazgató látogatói készítették.

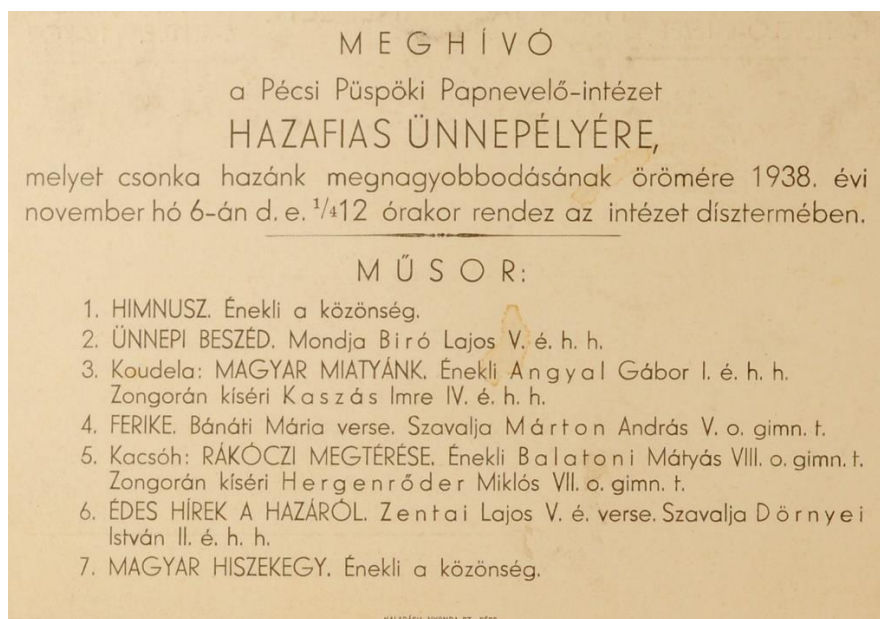
³ Zsabokorszky Jenő mérnök, fényképész

Az énekiskolások és a székesegyházi énekkar férfikara egy körmeneten 1938 k.
Lajos Gyula 1937 januárjában kezdeményezte, hogy a Székesegyház a férfikar számára liturgikus ruhát készíttessen. A gyerekek egyenruháján jól látható az 1938. évi jubileumra készült jelvény.⁴

Fiatalkori fotómontázs

Meghívó, 1938.

Középiskolai éveinek aktivitását nem csak a „Jelenetek Szent Imre életéből” című „előszavas”, zenei kísérettel ellátott előadás sikere jelzi. Hergenröder Miklós a gimnázium

⁴ A jelvényről írt: Rayman János: A Pécsi Székesegyházi Énekiskola jelvénye. In: Éremcsere-közvetítés, 1992/2. 24. és Onhausz Miklós: A Pécsi Székesegyházi Énekiskola jubileumi jelvénye és emlékérmé. In: Pécsi Dénár, 2022. december (XXII/12.) 1-4.

és a papnevelő intézet számos zenei produkciójának volt részese, így 1938 novemberében a Pécsi Papnevelő Intézet hazafias ünnepélyén zongorán kísérte a Balatoni Mátyás által előadott énekszámot. Ennek érdekessége, hogy Balatoni Hergenröder karnagy évei alatt a Pécsi Székesegyház kántora lett, így később hosszú évekig voltak közeli munkatársak. Az egyik beragasztott írásból kiderül, hogy a fiatal papnövendék a zene mellett más művészetek iránt is érdeklődött. A pécsi ciszterci gimnázium Faludi Ferenc Önképzőkörének 1940. évi beszámolója szerint „A képzőművészeti irányú témákra csak egy dolgozat érkezett be, de ez az egy kárpótlás a többiért. Az egyház és a modern képzőművészetek címen Hergenröder Miklós VIII. o. t. olyan dolgozatot adott, amilyennel a középiskolában ritkán találkozunk. [...] Méltó e megkülönböztetett dicséretre és jutalomra.”⁵

Kisapokori emlékek

A közelmúltban fellelt album egyik nagy meglepetése a budapesti szemináriumi évek alatt Hárs Miklós művésznéven írt és kiadott két dal kottájának felbukkanása volt. Talán nem haszontalan közreadni a két megzenésített verset. A Nemzeti Újság rövid híradása szerint „az ifjú szerző [...] invenciózus, friss lénye erőteljesen visszhangozza a költemények kikeleti hangulatát. A melodikus, jól énekelhető dalok megérdemlik, hogy szélesebb körben elterjedjenek.”⁶

⁵ A Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumának évkönyve az 1939-40. iskolai évről. Pécs, 1940. 95.

⁶ Nemzeti Újság, 1942. 04. 12. (XXIV. 82.) 13. p. Két üde tavaszi dal

2 t a v a s z i d a l

Mécs László:

Ibolyák szagával,
szalad a szél...

Sík Sándor:

Felhők, felhők...

Zenéjét szerezte:

H á r s M i k l ó s

2. kiadására

szeretettel:

L. H.

H Á R S M I K L Ó S Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 7.

Gál Jenő hangjegynyomda Bpest, VII., Rottenbiller-u. 3.

F. k.: Hergenröder Miklós

Hárs (Hergenröder) Miklós: Két tavaszi dal. Dedikált címlap

Minden jog fenntartva

IBOLYÁK SZAGAVAL...

MÉCS LÁSZLÓ

HÁRS MIKLÓS

allegro

I- bo- lyák sza- gá- val
Az é- let - trombi- tón

sza- lad a szél,
har- sog a hang:
Hi- á- ba fü- työrész,
sze- rel- mes er- dő- ké,
Vi- rá- gon hem- pe- neg:
tű- cső- ké, ten- ge- re,

acc.

vér u- tán szaglászniak
sü- ket- ség ső- vé- nye,
fe- ne- rad far- kasok,
Mö- göt- te mil- li- ók,
vér u- tán szaglászniak
ma- gányban s nem gyűlnek

ritenuto *acc.*

fe- ne- rad em- ber- rek.
fest- vé- ri em- ber- né
I- bo- lyák sza- gá- val
Az é- let - trom- bi tón
sza- lad a szél,
har- sog a hang.

ritenuto

GÁL JENŐ HANGJEGYNYOMDA BUDAPEST

Hárs (Hergentröder) Miklós – Mécs László: Ibolyák szagával...

Minden jog fenntartva

FELHŐK, FELHŐK...

SÍK SÁNDOR

HÁRS MIKLÓS

Andante sostenuto

Felhők, felhők, suhánó felhők,
al-ko-nyi komolyak, es-ti li-lők! száll-nék ve-le-tek! Vi-gye-tek, vi-gyetek!
Fel-hők, fel-hők, rossz a vi-lág! Fel-hők, fel-hők, nyugtalan felhők, zi-va-tar-kekek,
ritenuto szélbe zi-lók! úgy-e máshol, szél nyugo-váskor, még más, úgy-e
más, úgy-e szép a vi-lág.
rit.
ped.

Hárs (Hergenröder) Miklós – Sík Sándor: Felhők, felhők...

Megkerültek a Központi Szeminárium újságjában szereplő fényképek⁷ eredeti példányai is. A Szeminárium zenekarának vezetését Hergenróder másodéves korában, 1941-ben vette át.⁸ A Kamarakórust feltehetően 1942 őszén alapította Bubnó Lászlóval közösen.⁹

⁷ Centralista, 1943. június (VI. 2.) 16, 18.

⁸ Centralista, 1941. december (V. 1.) 21. Hírek a szemináriumból. „Zenekarunk új vezetője Hergenróder Miklós II. é. pécsi. A zenészek száma tizennégy. A MEI megnyitógyűlésén a karnagy pályanyertes művét: a 23. zsoltár zenei feldolgozását adták elő a görög énekkar közreműködésével; [...]”

⁹ Centralista, 1942. december (VI. 1.) 23. Hírek a Szemináriumból (a Kamarakórus első említése); Centralista, 1943. június (VI. 2.) 18. Zenei életünk

„[...] úgy érzem, a három év alatt sem maradtam hűtlen a Musica Sacra-hoz. A mindenkor segítőkész Müller Ede kántor segítségével – aki tanítói állását adta föl, hogy kántor maradjon – sok-sok zenei élménnyel gazdagítottuk a tolnai templom híveit, és önmagunkat, a templomi kórust.”¹⁰

Zongoratanárként és karnagyként Tolnán, 1951 k.

¹⁰ Hergenröder Miklós: Zenei emlékeim. Kézirat, 1980 k. (a továbbiakban Hergenröder 1980) 13.

1952-ben kezdődő hatévi győri működésének a székesegyházi kórus megerősítése, a kispapok zenei képzése és számos nagyszerű zenei esemény megvalósítása mellett fontos eredménye volt a székesegyházi kórus céljait szolgáló „énekes-ház” felépítésének a megszervezése. Bár használhatták a győri bencés gimnázium egyik osztálytermét, ez egy idő múltán nem volt alkalmas a kórusnak – a próbákon túli közösségi alkalmak számára nem volt megfelelő helyük.

„Kapóra jött egy elhunyt kanonok lakásától független baromfiudvara, mely kis, zárt terület volt a Káptalan-dombon. A győri püspökség és a káptalan „hallgatolagos” beleegyezésével „birtokba vettük” ezt a kis zárt területet, és Madarász Árpád, akkori káptalan-dombi lelkész segítségével, és saját társadalmi munkánkból felépítettük a kórus próbatermét. [...]

A „félkész” állapotú énekes-házat annak idején Shvoy Lajos ceciliánus püspök avatta föl, Papp Kálmán győri püspök társaságában. Arcukon észrevettünk bizonyos csalódást, mert csak éppen frissen bevakolt falakat és betonpadlót láttak, nem tudván, mennyi munkánk és fáradozásunk volt addig is, amíg idáig jutottunk. Nem baj – gondoltuk –, nem tudhatták. Annál jobban felfigyeltem Kodály megjegyzésére, amikor az „avatás” után néhány héttel Budapestre vittem kispap-énekeseimet egy Cecília-napi „monstre-éneklésre”. A Mester jelenlétében tartottunk összpróbát a Központi Szeminárium dísztermében a többi szeminárium énekeseivel. Felváltva dirigáltunk – szemináriumi énektanárok -, készülve az esti bazilikai Cecília-szentmisére. Kodály azt kérdezte tőlem a szünetben: Hallom, Győrben énekes-házat építettek? A boldogan kimondott igenlő válaszomra szokása szerint maliciózan csak annyit kérdezett: És van annak „teteje”? Először arra gondoltam, hogy a „félíg-kész” állapotra céloz, hiszen valóságos teteje már az avatáskor is volt, csak később döbbsentem rá aggodalmára, akkor még nem tudtam, mi e kérdés indítéka.

Évekkel később mondta el nekem, – nem tudom, másoknak is van-e tudomásuk róla – az akkoriban történt megaláztatását. Az ötvenhatos „események” miatt letartóztatott írók kiszabadítása érdekében felkérték Kodályt, hogy nemzeti és nemzetközi tekintélyét próbálja latba vetni az írók kiszabadítása érdekében. Kihallgatást kért, és kapott Kádár Jánosnál. Amíg az előszobában várakozott, berobbant Marosán György, egyenesen benyitva Kádárhoz, nyitott ajtó mellett ennyit mondott: „Remélem, nem fogadod ezt a vén stricit?!” Kifelé jövet pedig ezt a megjegyzést tette Kodálynak: „Vigyázzon, fater! Ne sokat ugráljon, mert maga is odakerülhet a sichtbe, az írókhoz!”

Így érthető Kodály távolmaradása a Missa brevis 1957-es, győri előadásáról, azaz: bemutatásáról. Úgy gondolom, Emma néni betegségén túl ez volt távolmaradásának igazi oka. Másrészt így érthető borúlátó célzása: Van ennek teteje, ti. értelme ilyen körülmények között?...¹¹

¹¹ Hergenröder 1980. 22. Kodály Zoltán Papp Kálmán püspöknek e tárgyban írt sorait közli: Legány Dezső (szerk.): Kodály Zoltán levelezése. Zeneműkiadó, Budapest, 1982. 244-245.

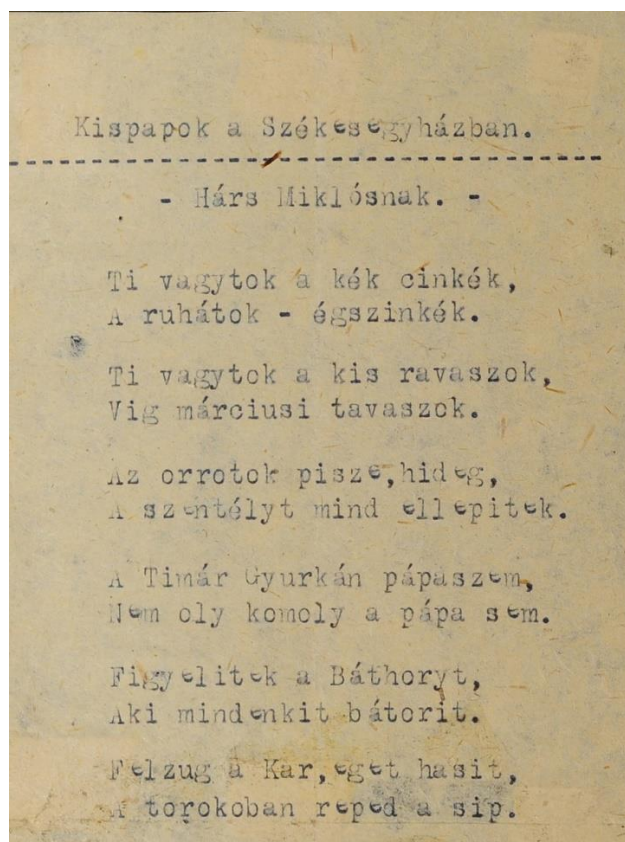

A győri székesegyházi énekkar „énekes-háza”

AZ EGYHÁZZENEI NAP MŰSORA	
DÉLELŐTT	
9 ÓRA	A BENCÉS GIMNÁZIUM KÓRUSA ÉNEKEL
10 ÓRA	ÜNNEPÉLYES KONVENTMISE A JUBILÁLÓ PALESTRINA KÓRUS G. P. PALESTRINA (1525—1594) ISTE CONFESSOR MISÉJÉT ADJA ELŐ. A GREGORIÁN VÁLTOZÓ RÉSZEKET A PAPNEVELŐ INTÉZET NOVENDEKEI ÉNEKLIK
11.15 ÓRA	A CECILIA LEÁNYKAR ÉNEKEL
12 ÓRA	A GYŐR-REVFALVI SZENTHÁROMSÁG-TEMPLOM ÉNEKKARA ÉNEKEL
DELUTÁN	
3 ÓRA	ÜNNEPÉLYES VESPERÁS ÉS KOMPLETORIUM
4 ÓRA	EGYHÁZZENEI ANKÉT A BENCÉS GIMNÁZIUM DÍSZTERMÉBEN
6 ÓRA	PÜSPÖKI SZENTMISE ÉS SZENTBESZÉD AZ EGYHÁZZENEI NAPON KÖZREMŰKÖDŐ ÉNEKKAROK A MAGYAR ORDINÁRIUMOT ÉNEKLIK
7 ÓRA	ÜNNEPI HANGVERSENY 1. LISZT FERENC (1811—1886) B-A-C-H PRELUDIUM ÉS FUGA 2. KODÁLY ZOLTÁN (1882) MISSA BREVIS (INTROITUS, KYRIE, GLÓRIA, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus, Ite missa est) ELŐADJA A PALESTRINA KÓRUS
AZ EGYHÁZZENEI NAPON KÖZREMŰKÖDIK	
BÁRDOS LAJOS · GERGELY FERENC · DR. WERNER ALAJOS	

Meghívó – Egyházzenei nap a Győri Székesegyházban 1957. november 17-én
(Kodály Zoltán születésének 75., az Országos Magyar Cecília Egyesület megalakulásának 60.,
a Győri Palestrina Kórus fennállásának 25. évfordulója alkalmából)

A Győri Egyházmegye papja volt Harsányi Lajos költő, lapszerkesztő. A hátrahagyott verseit tartalmazó, Fegyverletétel c. kötet nem tartalmazza az alábbi, egyházzenei ihletésű költeményt, amelyet az 1950-es évek első felében írt és Hergenröder Miklósnak ajánlott.

Kispapok a Székesegyházban
- Hárs Miklósnak -

Ti vagytok a kék cinkék,
A ruhátok égszínké.

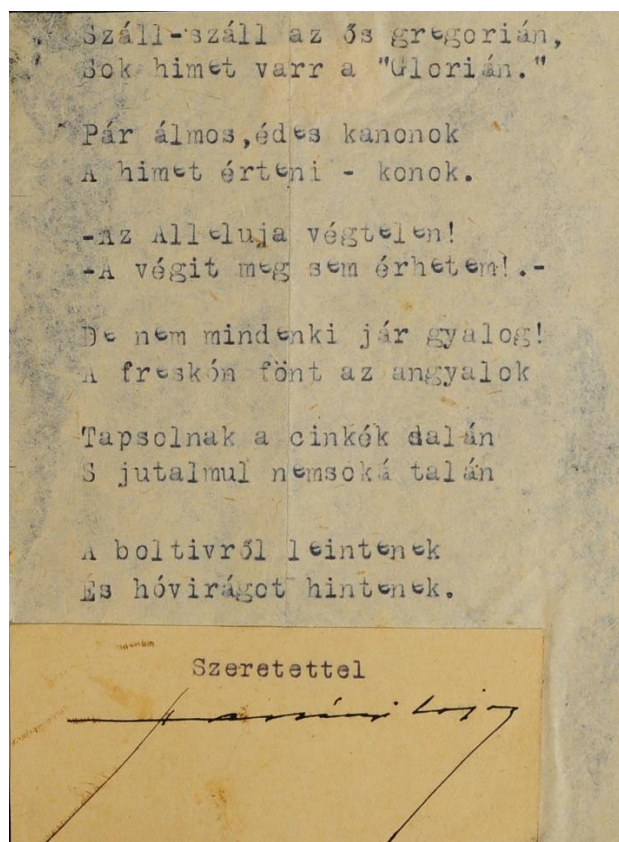
Ti vagytok a kis ravaszok,
Víg márciusi tavaszok.

Az orrotok pisze, hideg,
A szentélyt mind ellepítek.

A Tímár Gyurkán¹² pápaszem,
Nem oly komoly a pápa sem.

Figyelitek a Báthoryt,¹³
Aki mindenkit bátorít.

Felzúg a Kar, eget hasít,
A torkotokban reped a síp.

Száll-száll az ős gregorián,
Sok hímet varr a „Glorián”.

Pár álmos, édes kanonok
A hímet érteni – konok.

- Az Alleluja végtelen!
- A végít meg sem érhetem!.-

De nem mindenki jár gyalog!
A freskón fönt az angyalok

Tapsolnak a cinkék dalán
S jutalmul nemsoká talán

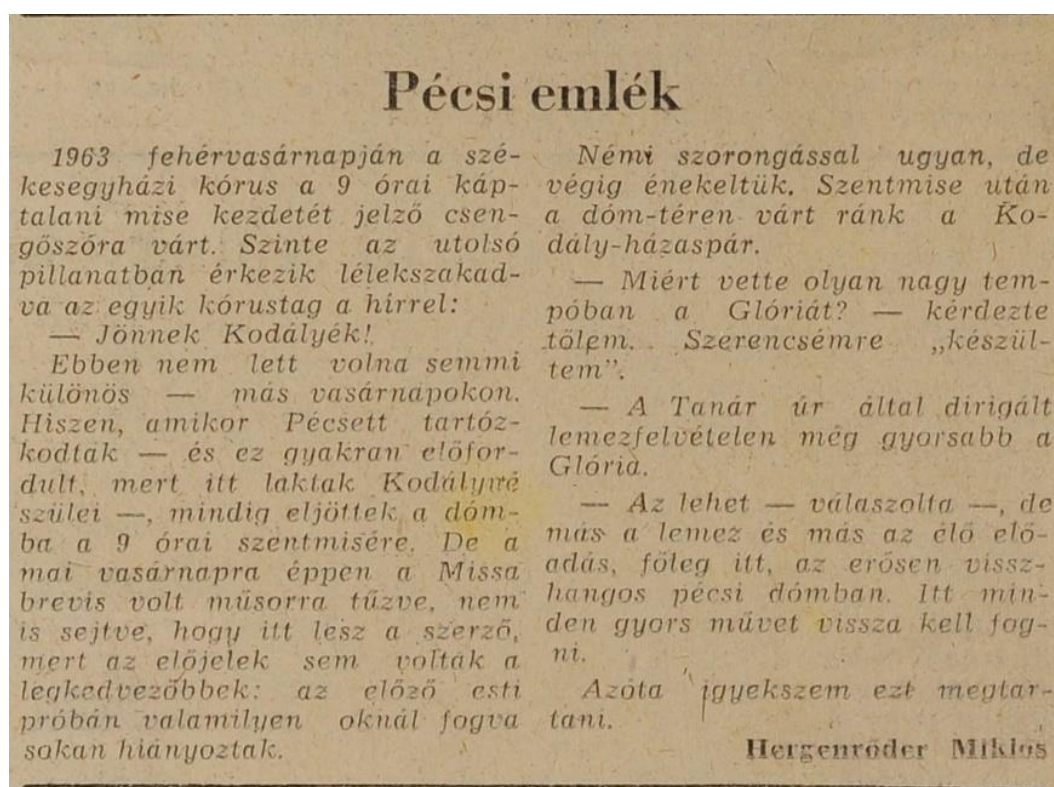
A boltívről leintenek
És hóvirágot hintenek.

Szeretettel
Harsányi Lajos

¹² Tímár György (1932-2010) később a történettudományok kandidátusa, kővágószőlősi plébános

¹³ Báthory László (1932-2010) korábban a Pécsi Székesegyház fiúénekes, később pécsi apátplébános

A győri szemináriumból való kényszerű távozása után a Pécsi Székesegyház segédlelkészeként dolgozott. Pontosan nem határozható meg, mikor vette át a székesegyházi kórus irányítását, de minden bizonnyal 1962-ben történt az átadás. „*Igazán nem ambicionáltam pécsi „babérokra”.*” – írja visszaemlékezésében,¹⁴ de amikor mégis megkapta a dómkórus vezetésének lehetőségét, hatalmas lendülettel látott munkához. 1963-ban Liszt Ferenc Missa Choralisát, Kodály Zoltán Missa Brevisét és Palestrina hat- és nyolcszólamú miséit (Missa „Papae Marcelli”, Missa „Ecce ego Joannes”, Missa „Hodie Christus vatus est”) is vezényelte, s ekkor volt Farkas Ferenc Szent Andrásához írt miséjének pécsi bemutatója is. Az ez évben (is) énekelt Kodály-misére emlékezett vissza húsz év távlatából az Új Ember hasábjain:¹⁵

Hergenröder Miklós szakmai érdeklődése túlmutatott azon a zenei anyagon, ami a Pécsi Székesegyházban kialakult hagyományos kereteken belül elfért. Miközben a liturgikus szolgálat során alkalmazkodott az örökölt íratlan szabályokhoz, egyéb ambícióiról sem mondott le, s ezek számára megfelelő helyet talált a Szent Cecília napja környékén megtartott, s hamar rendszeresített koncerteken, egyházzenei áhítatokon. A most előkerült album egyik nagy értéke, hogy csaknem minden Cecília-koncert meghívóját, műsorlapját tartalmazza. Ezek közül valamiért sok hiányzott a kórusnaplóból. Így a gyűjtemény a sok képi forrás mellett a repertoárkutatáshoz is számos adatot szolgáltat.

¹⁴ Hergenröder 1980. 22.

¹⁵ Új Ember, 1982. 12. 19. (XXXVIII. 51.) 4. (Az Új Ember korabeli egyházzenei rovata szerint ez a találkozás egy héttel később, április 28-án történt. Új Ember, 1963. 04. 28. (XIX. 17.) 4.

MEGHÍVÓ

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ

EGYHÁZZENEI HANGVERSENYÉRE

1969. november 23-án vasárnap délután 5 órakor

PÉCSI SZERZŐK MŰVEI

KÖZREMŰKÖDIK:

a Pécsi Székesegyház énekkara, vonószzenekar
és Halász Béla (orgona)

MŰSOR:

1. *Novotny Ferenc* (18. sz.): *Locus iste* (Graduale)
2. *Depisch Bálint* (18. sz.): *Confirma hoc* (Antiphona)
3. *Lickl György* (1769—1843): *Kyrie és Agnus*
a *Missa de B. Maria Virgine*-ből
Lickl György: *Venite filii* (Graduale)
4. *Hölzl Sz. Ferenc* (1808—1884): *Kyrie és Benedictus*
az *F-dúr Vocal Messe*-ből
Hölzl Sz. Ferenc: *Lauda Sion* (Hymnus)
5. *Wachauer Károly* (1829—1890): *Laetentur coeli* (Offertorium)

6. *Halász Béla*: *Alleluja!* (In memoriam *Eduardi Jaksch*
(1863—1943))
7. *Glatt Ignác* (1855—1918): *Regina coeli* (Antiphona)
Glatt Adolf (1881—1964): *Tantum ergo* (Hymnus)
8. *Kutor Ferenc*: *c-moll preludium*
Kutor Ferenc: *Panis angelicus* (Hymnus)
9. *Sass Dezső*: *Motetta* a 91. és 94. zsoltárból
Sass Dezső: *Pastorale* a *Szent Mór oratórium*ból
10. *Jandó Jenő*: *Kyrie és Credo* a *Missa prima*-ból

A régi kottatár kincsesbánya a XVIII-XIX. századi egyházzene iránt érdeklődők számára¹⁶

Az 1976. évi Cecília-koncertre Bárdos Lajos és Werner Alajos is ellátogatott

¹⁶ E korszakokat részletesen feldolgozta: Bárdos Kornél: Pécs zenéje a 18. században. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976. 14-64.; Szkladányi Péter: Lickl György, a Pécsi Székesegyház zeneszerzője és karnagya. In: Szita László (szerk.): Baranyai Helytörténetírás 1979. Baranya Megyei Levéltár, Pécs, 1979. 13-108.; Szkladányi Péter: Hölzl Szeráf Ferenc zeneszerző munkássága és a Pécsi Székesegyház zenei élete karnagyi működése alatt, 1843-1884 között. Kézirat. Magyar Tudományos Akadémia, Zenetudományi Intézet

A pécsi székesegyházi kórus 1973. évi budapesti hangversenye szerepel ugyan a kórusnaplóban, de műsor nélkül. A fotóalbum megőrizte a nyomtatott meghívót, továbbá Bárdos Lajos és Werner „Loizi” levelét, amelyben a néhány héttel korábban elhunyt Mayer Ferenc karnagyról is megemlékeztek. Hergenröder a szervezők kérésének megfelelően Marenzio, Palestrina, Lassus, Asola, Ingegneri, A. Gabrieli, Victoria, Aichinger és Lotti műveiből állította össze együttese műsorát.

Kedves Miklós Urunk,
megrendülve vettük hírért Mayer Franci elköltö-
zésének. Nagyrabecsüléssel és szeretettel őrizzük
emlékét, hiszen a musica sacra-nak jelentős har-
cosa, apostola, volt.

Együttal ismételten rögzítjük, hogy a Motu
proprio 70. évfordulója alkalmából rendezendő
Cecília-gyűlés befejező zenei áhítatát ugyebár
Ti fogjátok szolgáltatni szombaton, nov. 24-én,
a 17 órákor kezdődő gyűlés végeztével, kb.
3/4 7 tájban. Énekelhettek akár a kóruson /de
ott elég nehéz az elhelyezkedés és nem a legjobb
az akusztika, - vagy /inkább/ a szentélyben.

Megkérünk, állíts össze és küldj el mielőbb
egy műsort, 30-35 percnit, lehetőleg a Palest-
rina-korból, - de esetleg újabbakat is hozzáadva
/de ez most nem fontos/. Hasznos lesz közben
1-2 orgonaszám: elején, közepén, végén. Kérdezzük:
van-e magatokkal hozható orgonaművészetek, vagy
arról gondoskodjunk mi?...

Mielőbbi szíves válaszat kérjük
és maradunk ceciliás jókívánságokkal

Lajos Loizi

Bárdos Lajos

A templom ezen az estén
valóban a szent zene szenté-
lyévé vált. Gabrieli, Victoria

MŰSOR:

1. H. L. Hassler-Kerényi György: Ünnepre jöttünk – Vegyeskar
A megújított orgonát megáldja: DR. CSERHÁTI JÓZSEF megyéspüspök
2. Novotni György (1800–1806-ig a pécsi székesegyház karnagya):
Motetta de Sanctis – Énekkar, orgona, kamarazenekar
Az orgonaszólót HALÁSZ BÉLA orgonaművész adja elő
3. G. P. Palestrina: Tu es Petrus – 6 szólamú vegyeskar
4. J. S. Bach: Dor toccata
Előadja: HOLLAY KERESZTÉLY orgonaművész (Debrecen)
5. Anton Bruckner: Os justi – 8 szólamú vegyeskar
6. Enrico Bossi: Piece heroïque
Előadja: HALÁSZ BÉLA orgonaművész (Pécs)
7. Kodály Zoltán: Jézus és a kufárok – Vegyeskar
8. Liszt Ferenc: Variációk
(J. S. Bach: „Weinen, Klagen” kantátája és „Crucifixus”-a témáiból)
Előadja: GERGELY FERENC Liszt-díjas orgonaművész (Budapest)
Karnagy: DR. HERGENRÖDER MIKLÓS

Nagyontisztelendő Sztsz. Biró, Székesegyh. Karnagy Ur!

A pécsi székesegyházi nagyorgona felújításának befejeztével köszönetemet fejezem ki Nagyontisztelendőségednek azért a fáradságot nem ismerő hozzáállásáért, amellyel e munkát a tervezéstől kezdve egészen a befejezésig buzgón és nagy hozzáértéssel elősegítette.

Bizom abban, hogy megújult székesegyházi nagyorgonánk modernné tett szerkezetével, kibővített sipso-raival és gazdagabb hangzataival még hathatósabban reprezentálja az egyház jelenvalóságát a mai világban, mint azt eddig is tette.

Imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1975. évi december hó 31-én

Nagyontisztelendőségednek

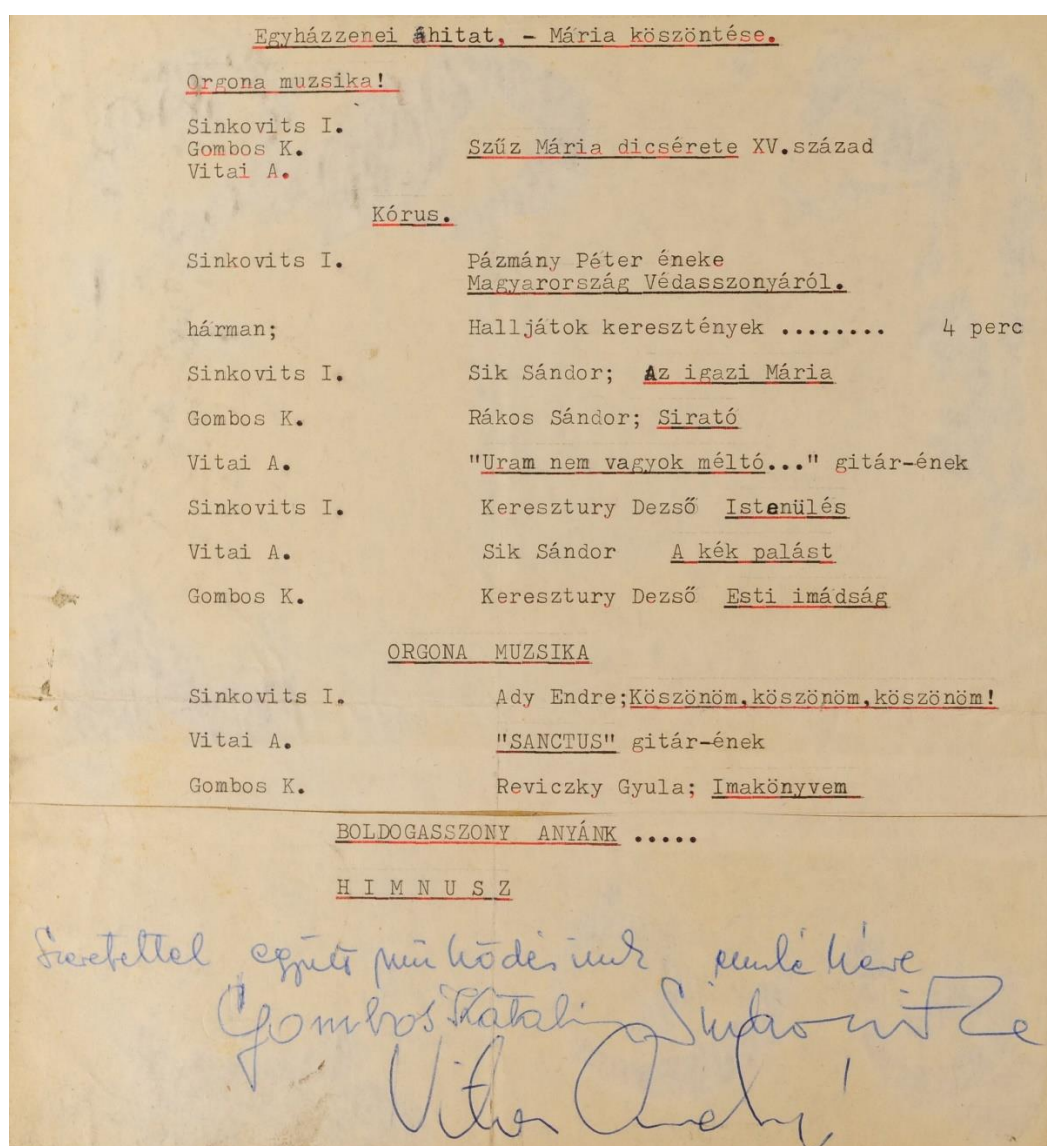
Krisztusban testvére

J. F. Biró
p ü s p ö k

Hergenröder Miklós – elődeihez hasonlóan – nem csupán a székesegyházi énekkar irányításáért felelt. Egyházmegyei zeneigazgatóként egyéb zenei kérdések is a hatáskörébe tartoztak, így természetesen az ő szakmai felügyelete mellett történt a Székesegyház nagyorgonájának 1975. évi felújítása. A hangszer megáldásával egybekötött ünnepi hangversenyen közreműködött Gergely Ferenc, Halász Béla, Hollai Keresztély és a Pécsi Székesegyházi Énekkar (ekkor még nem Palestrina Kórus néven).

Sinkovits Imre, Gombos Katalin és Vitai András „Egyházzenei áhítat – Mária köszöntése” címmel adtak elő közös műsort 1981. július 16-án Budapesten, július 19-én a Vas megyei Sitkén.¹⁷ A műsor további előadásairól nem sikerült forrást találni, az alábbi emlék azonban valószínűsíti, hogy Pécsre is elhozták, s ennek megszervezésében Hergenröder szerepet vállalhatott.¹⁸

¹⁷ Új Ember, 1981. 07. 12. (XXXVII. 28.) 6.

¹⁸ Hergenröder 1980. 32. Az 1980 körül lezárt visszaemlékezés végén szerepel néhány későbbi, ki nem fejtett esemény, köztük „Sinkovits I. Mária-köszöntői”

M Ű S O R

LISZT FERENC: „Weinen, Klagen, Sorgen . . .” variációk—orgona

BÁRDOS LAJOS: — Szent Imre herceg
— Karácsonyi bölcsődal
— Dum spiro, spero

Előadja a Belvárosi templom énekkara

KODÁLY ZOLTÁN: Bevezetés és kyrie a Csendes miséből — orgona

BÁRDOS LAJOS: — Ó ékes, szép virág
— Kirie elejszon (karácsonyi népének)
— Ének Szent István királyhoz

Előadja a Székesegyház kamarakórusa

KODÁLY ZOLTÁN: Sanctus a Csendes miséből — orgona

BÁRDOS LAJOS — Ingrediente
— Alleluja
— Nyújtsd ki mennyből

Előadja a Székesegyház Palestrina kórusa

LISZT FERENC: B-A-C-H fantázia és fuga — orgona

Az orgonaszámokat Witterle Gábor adja elő

Halás Köszönet

a Nov. 25.-i

ajándéként!

(Sajnos, nem lehetek ott...)

Szeretettel

Bárdos Lajos

BÁRDOS LAJOS
1027 BUDAPEST II.,
Mártírok útja 64/b,
Tel.: 154-317

1984 NOV 2 9

Kedves jó Miklós Uram,
amennyire fájlalom, hogy manapság már nem utazhatom
annyit, mint régebben - annyira megörvendeztetetek
az aranyos küldeménynel. Jókívánások, aláírások,
és a nagyon szép fém-tábla a híres-~~is~~ neves dómról...
Ahova annyi szép zenei és emberi emlék fűz...

Szívből kívánok minden jót
és maradok köszönettel, szeretettel

B. Lajos

Az 1984. évi Cecília-hangverseny meghívója,
„amelynek kóruszámaival Bárdos Lajost
köszöntjük 85. születésnapja alkalmából” (előző
oldal, fent)

Bárdos Lajos által írt képeslap szövege, válaszul a
meghívásra (előző oldal, lent)

Bárdos Lajos levele a koncert és az ajándékok
kézhezvétele után (fent)

Bárdos Lajos és felesége síremléke a Farkasréti
Temető 25. parcellájában [25-7-51] (balra)

Hergenröder Miklós életútját vizsgálva feltűnően gyakran felbukkan Bárdos Lajos alakja, 1944-től egészen Bárdos haláláig. 1979-ben őt kérték fel, hogy az OMCE közgyűlésén köszöntse a nyolcvan esztendőes zeneszerzőt. „a köszöntő után Bárdos Lajos meghatódottan csak annyit mondott nekem: Ez volt a legszebb születésnapi köszöntőm. Pedig addig már számtalan helyen ünnepelték! Azzal adtam a zenei újságokban felvetett kérdésekre – mi Bárdos újra, fönixként megújulásának titka? – az ő szájából való választ: Ki nekem Jézus? – Út, igazság, élet.”¹⁹ Az 1984. évi pécsi Cecília-koncert műsorát a 85 éves Bárdos tiszteletére állították össze, de az idős ünnepelt már nem tudott eljönni. Arra, hogy négy évtizedes intenzív kapcsolatuk expressis verbis barátsággá erősödött-e az évek során, csak ők tudnának választ adni. Jelzésértékűnek tartjuk, hogy a 64 oldalas fényképalbum záróképe, az album hátsó táblájának belső oldalára ragasztva a Bárdos-házaspár síremléke.

Dr. Hergenröder Miklós sírja 2022-ben, születésének 100. évfordulóján (a szerző felvétele)

¹⁹ Hergenröder 1980. 30.